

Etiske retningslinjer for Riksrevisjonen

Vedtatt av Riksrevisjonens kollegium 3. juni 2026

Målet med de etiske retningslinjene er å sikre høy tillit til Riksrevisjonens arbeid gjennom å klargjøre hva god etisk atferd i Riksrevisjonen er, og hvilke krav og forventninger som stilles. De etiske retningslinjene skal bidra til en felles forståelse for etiske verdier, og gi hver enkelt støtte til å gjøre de nødvendige vurderinger og valg i det daglige arbeidet.

De etiske retningslinjene er ment å binde sammen og tydeliggjøre etiske regler som er vesentlige for Riksrevisjonen. De erstatter ikke andre retningslinjer.

I Riksrevisjonen skal det være takhøyde for dialog og diskusjon omkring etiske dilemmaer vi står overfor i vårt daglige arbeid. Refleksjon omkring etiske problemstillinger skal være en naturlig del av planlegging og gjennomføring av oppgavene. De etiske retningslinjene er en generell rettesnor for etiske vurderinger, men alle har ansvar for å velge løsning ved konkrete etiske utfordringer.

Riksrevisjonens etiske retningslinjer gjelder for enhver som utfører tjeneste eller arbeid for Riksrevisjonen: kollegiemedlemmer, ansatte og oppdragstakere. Det er laget et eget utdrag av de etiske retningslinjene for eksterne aktører.

Integritet

Individuelle krav, ISSAI 130/25

- a. Riksrevisjonens ledelse skal være rollemodeller og inspirere til tillit og troverdighet.
- b. Riksrevisjonens ansatte skal være gode eksempler ved å opptre redelig, og i det offentliges interesse. I arbeidet skal de være pålitelige, og etterleve Riksrevisjonens policyer og retningslinjer.
- c. Riksrevisjonens ansatte skal sørge for å utøve sitt ansvar og bruke sin innflytelse, informasjon og de ressursene de har til rådighet utelukkende i det offentliges interesse. De skal ikke bruke sin posisjon til å oppnå tjenester eller personlige fordeler hverken for seg selv eller tredjepart.
- d. Riksrevisjonens ansatte skal ha oppmerksomhet på mulige integritetsutfordringer og hvordan redusere dem, og handle deretter.

Riksrevisjonen skal støtte opp under og fremme både personlig og faglig integritet. Med personlig integritet mener vi evne og vilje til å handle selvstendig, ærlig og redelig og uten å ta hensyn til uvedkommende og utenforliggende interesser. Sånn sett henger personlig integritet også tett sammen med kravene om uavhengighet og objektivitet.

Med faglig integritet mener vi å forholde seg til sitt fagområde på en profesjonell måte, og gjennom egen praksis følge de standarder, normer og regler som måtte finnes for fagområdet. Det innebærer også å forvalte kompetansen sin på en god måte, å stå stødig i sitt fag og å gi uttrykk for sine faglige vurderinger og anbefalinger der det er aktuelt. Riksrevisjonen skal bidra til at hver enkelt skal kunne vedlikeholde og utvikle kompetansen sin.

Lojalitet

Arbeidsgiver og arbeidstaker har en gjensidig lojalitetsplikt. Arbeidstakers lojalitetsplikt går ut på at arbeidstaker må opptre i samsvar med virksomhetens interesser. Blant annet skal arbeidstaker ikke uberettiget omtale arbeidsgiver eller virksomheten på en negativ måte. Arbeidsgiver skal på sin side sikre at arbeidstakers interesser blir ivaretatt så langt det er mulig. Ledere har et særlig ansvar for å bidra til beskyttelse av arbeidstakere som avdekker og rapporterer kritikkverdige forhold.

Alle i Riksrevisjonen plikter å følge de rettslige regler og etiske retningslinjer som gjelder for virksomheten. Det følger av lojalitetsplikten at medarbeidere i Riksrevisjonen skal synliggjøre de nødvendige motforestillinger før en avgjørelse tas, slik at det gjennom saksforberedelsen presenteres et mest mulig fullstendig bilde av de hensyn og verdier som gjør seg gjeldende. Når avgjørelsen er tatt, følger det like klart av lojalitetsplikten at avgjørelsen skal iverksettes hurtig og effektivt innenfor de opptrukne rammer. Dette medfører ikke noen plikt til å følge pålegg om å gjøre noe som er ulovlig eller uetisk.

Den som arbeider for Riksrevisjonen, er forpliktet til å forvalte Riksrevisjonens ressurser på en økonomisk forsvarlig måte. For å nå Riksrevisjonens mål på en god og effektiv måte, kreves det en avveining mellom effektivitet og grundighet, kvalitet og ressursbruk. Effektivitetshensynet må også sees i sammenheng med Riksrevisjonens verdier og intensjonene om et godt arbeidsmiljø og et inkluderende arbeidsliv.

Ansatte i Riksrevisjonen plikter å melde fra til arbeidsgiver om forhold hun eller han blir kjent med og som kan påføre arbeidsgiver, ansatte eller omgivelsene tap eller skade, slik at det kan iverksettes tiltak med sikte på å unngå eller begrense tapet eller skaden.

Riksrevisjonens medarbeidere skal opptre på en måte som inngir tillit og troverdighet hos Stortinget, forvaltningen og allmennheten. Den enkelte har et selvstendig ansvar for å bidra til at Riksrevisjonens tillit og anseelse blir ivaretatt, og må være seg dette bevisst i sitt arbeid. Hvis det oppstår forhold og situasjoner i privatlivet som kan svekke troverdigheten eller tilliten til Riksrevisjonen, må det håndteres på en måte som i størst mulig grad hindrer skade for Riksrevisjonen.

Uavhengig og objektiv

Individuelle krav, ISSAI 130/35

- a. Riksrevisjonens ansatte skal være fri fra forhold som gjør at det kan stilles spørsmål ved deres uavhengighet og objektivitet, enten de er reelle eller oppfattede, som et resultat av politisk syn, deltakelse i ledelsen, selvevaluering, økonomiske eller andre personlige interesser, eller forhold til eller utilbørlig påvirkning fra andre.

For dette formål skal Riksrevisjonens ansatte:

- I. opptre uavhengig og objektivt uten innflytelse av andres eller eget politiske syn;
 - II. ikke være involvert i den reviderte ledelsens beslutningstaking;
 - III. ikke kvalitetssikre sitt eget arbeid;
 - IV. ikke delta i revisjonen av virksomheter der de nylig har vært ansatt, uten passende tiltak;
 - V. unngå omstendigheter der personlige interesser kan påvirke beslutninger i revisjonsarbeidet;
 - VI. unngå omstendigheter der forhold til ledelsen eller personellet i den reviderte eller andre enheter kan påvirke beslutninger i revisjonsarbeidet;
 - VII. ikke ta imot gaver eller andre fordeler som kan svekke uavhengighet eller objektivitet.
- b. Riksrevisjonens ansatte skal identifisere mulige trusler og situasjoner der deres uavhengighet eller objektivitet kan bli svekket.
- c. Riksrevisjonens ansatte skal informere ledelsen om alle eksisterende relevante forhold og situasjoner som kan utgjøre en trussel mot uavhengighet eller objektivitet.

Habilitet

Regler om habilitet følger av riksrevisjonsloven § 3-2:

"Enhver som utfører tjeneste eller arbeid for Riksrevisjonen, er inhabil til å delta i utførelsen av Riksrevisjonens revisjonsoppgaver dersom det foreligger særegne forhold som er egnet til å svekke tilliten til at oppgaven vil bli utført på en uavhengig og objektiv måte."

Generelle regler om habilitet følger også av forvaltningsloven, kapittel 2, og av overordnede og faglige retningslinjer for revisjonsarbeidet.

Det er avgjørende at ingen kan stille spørsmål ved Riksrevisjonens habilitet ved gjennomførte revisjoner og kontroller. Et særlig viktig forhold som kan svekke omverdenens tillit til revisjonens/kontrollens utførelse, er nærhet og avhengighet til revisjonsobjektet. Riksrevisjonen har rutiner for vurdering av habilitet, både for kollegiets medlemmer og ansatte.

Alle må opptre på en slik måte at tilliten til deres upartiskhet ikke svekkes. Det er avgjørende for tilliten til Riksrevisjonen at ingen skal kunne stille spørsmål ved habiliteten til de som utfører tjenester eller oppdrag for Riksrevisjonen. Dette gjelder for revisjons- og kontrolloppgavene og i administrative saker.

Enhver som utfører tjeneste eller arbeid for Riksrevisjonen, må løpende vurdere sin egen habilitet og opplyse om egen inhabilitet. Dersom vedkommende anser seg som inhabil eller er i tvil om egen habilitet, skal dette tas opp med nærmeste leder. Vurderingen skal også foretas med tanke på hvordan egen rolle kan bedømmes av utenforstående. Habilitetsspørsmål skal tas opp i den årlige medarbeidersamtalen.

Enkelte rollekombinasjoner vil kunne medføre at det oppstår interessekonflikter, eller påstander om dette, og som kan gjøre at det kan stilles spørsmål ved den enkeltes habilitet, uavhengighet eller integritet. Dette kan for eksempel gjelde i forbindelse med medlemskap eller verv i interesseorganisasjoner. Den enkelte må derfor være særlig oppmerksom på slike forhold. Hvis en medarbeider er i tvil om egen habilitet, skal saken straks legges fram for nærmeste leder for avgjørelse.

Faglig uavhengighet og objektivitet

Riksrevisjonen skal være uavhengig, og alle må utvise faglig og personlig integritet ved utøvelsen av arbeidet. Revisors uavhengighet er fastsatt og utdypet i overordnede og faglige retningslinjer for revisjonsarbeidet i Riksrevisjonen. Forhold som kan påvirke uavhengigheten skal vurderes før man utfører revisjonsoppdraget. Ansatte bør ikke ivareta ansvaret for revisjonen av et bestemt område over for lang tid. Riksrevisjonen har bestemmelser som sikrer rotasjon av personell for å sikre uavhengighet. Vurderingen av behovet for skifte av ansvarsområde bør være tema i den årlige medarbeidersamtalen.

Det følger av riksrevisjonsloven at Riksrevisjonen har en veiledningsoppgave overfor forvaltningen. Revisor skal i veiledningen opptre slik at det ikke kan reises tvil om Riksrevisjonens uavhengighet og objektivitet, og heller ikke opptre slik at veiledningen kan oppfattes som pålegg til virksomheten. Revisor skal kun veilede på områder hvor vedkommende har nødvendig kompetanse. Når revisor er i tvil om dette, skal det tas opp med nærmeste leder.

Den som arbeider for Riksrevisjonen, skal være objektiv i utførelsen av arbeidet. Kravet til objektivitet følger av riksrevisjonsloven og de overordnede og faglige retningslinjene for revisjonsarbeidet. Alle skal utvise integritet og aktsomhet ved utøvelsen av sitt arbeid, slik at Riksrevisjonen oppfattes som uavhengig og objektiv. Objektivitetskravet gjelder gjennom alle faser i revisjonsarbeidet og ved utarbeidelse av rapporter til Stortinget. Det er en forutsetning at Riksrevisjonen skal fungere uavhengig av skiftende politiske konstellasjoner og at dens vurderinger skal være av faglig karakter og ikke partipolitiske. Alle må derfor forvalte revisjonsansvaret uavhengig av partipolitisk oppfatning.

Nære interne relasjoner

Nære relasjoner mellom ansatte kan gjøre det vanskelig å ivareta prinsippene om uavhengighet, likebehandling og skape utfordringer både for dem det gjelder og i relasjonen til andre. I Riksrevisjonen skal samboende eller ektefeller/samlivspartner ikke arbeide i samme seksjon eller som leder/medarbeider i samme avdeling. Samme prinsipp gjelder i sammensetning av team- og prosjektgrupper.

Overgang fra stilling i revidert virksomhet

Ved overgang fra stilling i revidert virksomhet er det viktig å sikre at tilliten til Riksrevisjonen som objektivt og uavhengig organ ikke blir svekket. Medarbeidere/ledere i Riksrevisjonen som er rekruttert fra revidert/kontroller virksomhet, bør for en periode ikke settes til arbeid som kan føre til at den enkelte opplever det som vanskelig overfor tidligere arbeidsgiver. Ledere har et særlig ansvar for å følge opp den enkelte i saker hvor slike forhold kan føre til at Riksrevisjonen fremstår som uprofesjonell, og tilliten til revisjonen svekkes.

Bierverv (sidegjøremål) mv.

Den som arbeider for Riksrevisjonen, skal ikke inneha bierverv, styreverv, eierinteresser eller annet oppdrag eller medlemskap som er egnet til å svekke tilliten til Riksrevisjonen eller som er uforenelig med Riksrevisjonens rolle og oppgaver.

Sidegjøremål som kan skade Riksrevisjonens anseelse, eller som gjør en medarbeider inhabil i arbeidet i mer enn enkeltstående tilfeller, er ikke akseptabelt. Det følger av den generelle lojalitetsplikten at medarbeidere uoppfordret må gi opplysninger til leder når det er tvil om vervet er forenlig med kravet om habilitet.

Det følger ellers av arbeidsavtalene i Riksrevisjonen at en ansatt ikke må inneha bierverv, styreverv eller andre lønnede oppdrag som kan hemme eller sinke hans/hennes ordinære arbeid med mindre det foreligger særskilt pålegg eller tillatelse.

Det er særlige regler i riksrevisjonsloven § 3-3 om adgangen til å inneha bierverv mv. for leder av kollegiet. Riksrevisjonen har egne retningslinjer om registrering av verv og økonomiske interesser.

Gaver og andre ytelser eller fordeler

Den som utfører arbeid for Riksrevisjonen skal ikke, verken for seg selv eller andre, ta imot eller tilby gaver eller andre ytelser eller fordeler som er egnet til eller som er ment å påvirke deres tjenestehandlinger eller skade Riksrevisjonens tillit. Det er imidlertid akseptabelt å motta mindre gaver i forbindelse med foredrag, konferanser, høytider, besøk i utlandet mv. Er man i tvil om gaven bør tas imot, forelegges saken for nærmeste leder.

Det kan være akseptabelt å takke ja til lunsj, middager og/eller faglige arrangementer betalt av andre (revidert/ kontrollert virksomhet, leverandører mv). Det skal likevel alltid vurderes om deltakelsen kan være egnet til å påvirke beslutningsprosesser eller skade Riksrevisjonens tillit. I den grad man er i tvil om deltakelse er akseptabelt, forelegges saken for nærmeste leder som avgjør om deltakelse kan tillates.

Tilbud om gaver, rabatter eller andre ytelser fra mulige leverandører til Riksrevisjonen, skal alltid avvises. Eventuelle utgifter i forbindelse med arrangementer/reiser knyttet opp mot en anbudskonkurranse, skal alltid betales av Riksrevisjonen.

Riksrevisjonen skal ikke utbetale honorar for oppgaver ansatte utfører i arbeidstiden. Den som påtar seg eksterne undervisnings- eller forelesningsoppdrag, kan ta imot honorar for dette. Det vises til regelverk i Statens Personalhåndbok. I den grad man er i tvil om honorar bør tas imot, forelegges saken for nærmeste leder.

Kompetanse

Individuelle krav, ISSAI 130/51

- a. Riksrevisjonens ansatte skal utføre arbeidet i samsvar med gjeldende retningslinjer og med tilbørlig aktsomhet. Riksrevisjonens ansatte skal opptre i samsvar med krav til oppgaveutførelse, gjennomtenkt, grundig og til rett tid.
- b. Riksrevisjonens ansatte skal utvikle og vedlikeholde sine kunnskaper og ferdigheter innen eget fagområde.

Hovedansvaret for at medarbeiderne vedlikeholder og utvikler nødvendig kompetanse ligger hos nærmeste leder. Lederne skal legge til rette for at medarbeiderne får utviklet seg faglig og personlig innenfor rammene av Riksrevisjonens mål og behov. Oppgaver skal fordeles slik at det gis utfordrende og utviklende muligheter for alle, og arbeidet organiseres på en slik måte at det gir effektiv utnyttelse av kompetansen.

Den enkelte medarbeider har et selvstendig ansvar for egen læring og utvikling og skal formidle ønsker og behov til nærmeste leder. Det forventes at medarbeiderne har et bevisst forhold til endringer i kompetansekrav og -behov i egen stilling, fagområde, seksjon og avdeling. Den enkeltes behov for kompetanseutvikling skal være tema i den årlige medarbeidersamtalen og følges opp i den løpende leder-medarbeiderdialogen.

Profesjonell atferd

Individuelle krav, ISSAI 130/60

- a. Riksrevisjonens ansatte skal overholde lover, forskrifter, normer og faglige standarder, og opptre i tråd med etiske retningslinjer.
- b. Riksrevisjonens ansatte skal ha en fremferd som ikke svekker Riksrevisjonens omdømme.
- c. Riksrevisjonens ansatte skal informere sine overordnede om eventuelle konflikter mellom Riksrevisjonens og faglige etiske krav.

Den som arbeider for Riksrevisjonen, er forpliktet til å oppføre seg på en profesjonell måte til enhver tid og å anvende høye yrkesmessige standarder for alle profesjoner når de utfører sitt arbeid, slik at de er i stand til å utføre sine plikter på en kompetent og upartisk måte. Profesjonalitet innebærer også å dele relevant kunnskap og informasjon innenfor organisasjonen.

Alle skal utvise forsiktighet slik at deres handlinger eller meninger ikke kompromitterer eller diskrediterer Riksrevisjonen og dens arbeid, for eksempel hva man uttrykker i sosiale medier.

Diskriminering er forbudt etter arbeidsmiljøloven og likestillings- og diskrimineringsloven og skal ikke forekomme i Riksrevisjonen.

Kjøp av seksuelle tjenester er forbudt etter straffeloven og skal ikke forekomme på tjenestereiser, inkludert fritiden på slike oppdrag.

Selv om en handlingsmåte er lovlig, bør den som arbeider for Riksrevisjonen, la være å handle på denne måten hvis det bryter med kravene til profesjonell atferd.

Konfidensialitet og åpenhet

Individuelle krav, ISSAI 130/71

- a. Riksrevisjonens ansatte skal være seg bevisst de juridiske forpliktelsene og Riksrevisjonens retningslinjer for både konfidensialitet og åpenhet.
- b. Riksrevisjonens ansatte skal ikke avsløre informasjon som de har fått gjennom arbeidet uten spesifikk myndighet, med mindre det er en juridisk eller profesjonell rett eller plikt til å gjøre det.
- c. Riksrevisjonens ansatte skal ikke bruke konfidensiell informasjon til egen eller andres vinning.
- d. Riksrevisjonens ansatte skal være oppmerksomme på risikoen for at konfidensiell informasjon utilsiktet blir lekket til tredjepart.
- e. Riksrevisjonens ansatte skal opprettholde faglig konfidensialitet under og etter oppsigelse.

Taushetsplikt og ytringsfrihet

Ansatte i Riksrevisjonen har den samme grunnleggende ytringsfrihet som alle andre, og har rett til å ytre seg om alle forhold og til å delta i samfunnsdebatten på linje med andre innbyggere. Men ytringsfriheten er ikke ubegrenset, og innskrenkes blant annet av regler om taushetsplikt og i noen grad av lojalitetsplikten.

Det følger av vår funksjon som kontrollorgan at medarbeidere i Riksrevisjonen kan innhente og har mye informasjon om reviderte virksomheter. Medarbeiderne har taushetsplikt om informasjon mottatt i forbindelse med arbeidet og skal derfor, blant annet av hensyn til tillitsforholdet til reviderte virksomheter, undertegne en egen taushetserklæring. Regler om taushetsplikt følger av riksrevisjonsloven § 7-1.

Internt kan taushetsbelagt informasjon bare deles der det foreligger et klart tjenstlig behov, men også i sitt privatliv må medarbeiderne være seg bevisst hvilken informasjon de har tilegnet seg gjennom arbeidet i Riksrevisjonen, og i hvilken grad dette er taushetsbelagte opplysninger. Taushetsplikt gjelder også etter fratredelse fra Riksrevisjonen.

Riksrevisjonen avgjør hvem som kan uttale seg på virksomhetens vegne, og ytringsfriheten gjelder bare for ytringer på egne vegne.

Tillitsvalgte står i en særstilling i og med at de skal ivareta medarbeidernes interesser. Det skal derfor mer til før en tillitsvalgt anses å bryte med lojalitetsplikten i de tilfeller der vedkommende opptrer som tillitsvalgt.